

► **Levende Namen in Lochem helpt bezoekers bij gemis van overledenen**

Al 10 jaar moment van rouw

Alternatief gedenken

Dit jaar zal Levende Namen vanwege corona niet op de normale manier plaatsvinden. Maar vrijwilliger Albert Baarsen, die zich sinds jaar en dag inzet voor het evenement, heeft een alternatief verzonden. Op de route op de begraafplaats kunnen op 26 oktober en de gehele maand november bezoekers op 15 verschillende punten gedichten lezen die te maken hebben met gedenken. Dit is alleen overdag mogelijk en niet in de avond.

◀ **Bedenker Gerthe Lamers, voorzitter Rob Adolfsen en secretaris Ida Jansen-Kolthof in de tentoonstellingsruimte van het Stadhuis.**

FOTO ARLIAN GOTINK

Het jaarlijkse evenement **Levende Namen in Lochem** is in 10 jaar tijd uitgegroeid tot het moment van bezinning en gedenken in de regio. Honderden mensen lopen ieder jaar eerbiedig op de laatste zondag van oktober over de Nieuwe Begraafplaats om verloren dierbaren te gedenken. „Wij willen rituelen bieden om rouw te kunnen kanaliseren. Gezien de vele bezoekers merk je dat de behoefte groot is.”

Sander Zurhake

Lochem

Ida Jansen zal een van de edities van **Levende Namen** nooit vergeten. Terwijl groepjes mensen en families stilte langs de fakkels liepen van de uitgestippelde route over de begraafplaats, waarschijnlijk om een bezoek te brengen aan het graf van opa en oma, stond een vrouw met haar man te huilen. Ze stond gebogen over een ver-

lichte bak met zand. Je kunt daar de naam in schrijven van iemand die je bent verloren. Een oud ritueel van de Aboriginals uit Australië om de doden te gedenken. „Maar ik heb geen namen”, zei de vrouw. Ze had drie doodgeboren kinderen en die hadden nooit een naam gehad. Uiteindelijk tekende de vrouw drie sterretjes.

„Ze had het er nog nooit over gehad”, vertelt Jansen die als secretaris nauw betrokken is bij de organisatie van **Levende Namen**. „Maar toen kwam het allemaal naar buiten. En dat is goed. Lange tijd was er in onze maatschappij niet echt ruimte om te rouwen.”

Het belang van rituelen

Levende Namen springt in op dit gemis. Mensen kunnen tijdens de wandeling deelnemen aan allerlei rituelen om te gedenken. Zowel religieus als totaal seculier. Je kunt de naam van een overleden dierbare opgeven en twee zangeressen zullen diegene zingen, kinderen

kunnen een bloembolletje poten met op het stokje de naam van een opa of oma. Vrijwilligers lezen op bepaalde plekken gedichten voor die aanzetten tot introspectie.

„Van oudsher nam de kerk de rituelen voor het gedenken van de doden voor zijn rekening”, vertelt Gerthe Lamers. Zij is een van de grondleggers van **Levende Namen**. „Maar met de ontkerkelijkheid zijn die enigszins vergeten. Wij willen die weer bieden om rouw te kunnen kanaliseren. Gezien de vele bezoekers merk je dat de behoefte daaraan groot is.”

De impact op de Lochemse samenleving en ook ver daarbuiten is volgens Lamers niet te onderschatten. De eerste keer waren er 200 bezoekers. De laatste jaren zijn er steevast tussen de 500 en 600 bezoekers. In sommige gevallen komen mensen van ver om verlies een plek te geven tijdens de wandeling van **Levende Namen**. Om het 10-jarig jubileum van dit nieuwe collectieve ritueel te vieren, wordt vandaag een

expositie geopend in het Stadhuis aan de Markt. Foto's van de intieme gedenkmomenten en bijbehorende kunst zullen worden tentoongesteld.

Tijdsgeest

Volgens Rob Adolfsen, de huidige voorzitter van de stichting achter **Levende Namen**, past de aandacht voor het gedenken in de tijdsgeest. „In de jaren 70, 80 en 90 was er de neiging om de doden min of meer te vergeten. Je moest door. Na de uitvaart ging je direct weer aan het werk. Maar de afgelopen 10 jaar is de mens veel centraler komen te staan en daarmee de mogelijkheid om te kunnen rouwen.”

„De dood hoort ook bij het leven”, vult Ida Jansen aan. „En de emoties die vrijkomen als je iemand verliest, die doen wat met je. En daar kunnen mensen ziek van zijn. Er is behoorlijk ziekteverzuim door rouw. Je moet er dus de tijd voor nemen om dat een plek te geven. Dat gebeurt weer steeds meer.”

Lange tijd was er in onze maatschappij niet echt ruimte om te rouwen

– Ida Jansen